

ТӨВ АЙМГИЙН ӨНДӨРШИРЭЭТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2016 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН

ТАБ-ын Дарга, тэргүүлэх аудитор

Л.Жаргалсайхан

И-мэйл: jargsaihan_tuv@yahoo.com

Утас: 70272582

Факс: 01-272-22582

Аудитын тайлан

Хавсралт 1: Агуулга

Хавсралт 2: Аудитын гэрчилгээ

Хавсралт 3: Менежментийн захидал

Хавсралт 4: Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

Хавсралт 5: Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Аудитын менежер:

О.Амаржаргал

И-мэйл: amaraa_tuv@yahoo.com

Утас: 70273465

Ахлах аудитор Т.Майцэцэг

Утас: 70273204 99018619

И-мэйл: maits2009@yahoo.com

Аймгийн аудитын газрын хаяг:

Төв аймаг Зуунмод сум 1-р баг

Төрийн байгууллагуудын ордон

Цахим хуудас: www.audit.mn

АГУУЛГА

1. Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл
2. Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин
3. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа
4. Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын арга зүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн
5. Дотоод хяналт
6. Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар
7. Олж тогтоосон гол эрсдэлүүд, түүний үр дагавар
8. Шилэн дансны мэдээлэл
9. Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар
10. Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар:
11. Материаллаг бус залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар:
12. Анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал
13. Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд
14. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл
15. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
16. Аудитын гэрчилгээний тохирох загварын талаарх дүгнэлт

Нэг. Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл:

Төсвийн тухай хуулийн 8.9.3, Төрийн аудитын тухай хуулийн 15.1.2 дахь заалтыг үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулийн 18.2 дүгээр зүйлд заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын 2016 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд ТӨВ-2017/8/СТА-ТШЗ аудит хийлээ.

Аудитыг Төсвийн тухай, Төрийн аудитын тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулиуд болон холбогдох бусад хууль, тогтоомжийн хүрээнд Аудитын олон улсын стандартын зарчмуудад нийцүүлэн төлөвлөлтийн шатанд боловсруулсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу явуулав.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг дарга 2016 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандарт/УСНББОУС/, түүнд нийцүүлэн гаргасан улсын төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлангаа УСНББОУС, түүнд нийцүүлсэн Сангийн сайдын холбогдох журмууд, төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, програм хангамжийн дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Тухайн санхүүгийн тайлан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС-тай нийцүүлж материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг дарга, 2016 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитыг 2017 оны 03 дүгээр сарын 20-наас 2017 оны 03 дүгээр сарын 25-ныг хүртэл хийхээр төлөвлөн ТАБ-ын аудитын багийн гишүүн аудитор Т.Майцэцэг хэрэгжүүлэв. /ТАБ-СТА-А-9/

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг дарга, 2016 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг 2017 оны 03 дугаар сарын 20-нд ТАБ-т ирүүлсэн байна.

Төрийн аудитын байгууллага аудитыг 2017 оны 03 дүгээр сарын 20-наас 2015 оны 03 дүгээр сарын 25-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2017 оны 03 дугаар сарын 26-нд Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг дарга удирдлагад гардуулна.

Хоёр. Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин:

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэр, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, ТБОНАХБАҮХАТХууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиудын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байна.

Гурав. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа:

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэр, түүний удирдлагын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.-т “Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн төсвийн орлогын нэр төрөл, зарлагын ангилал, санхүүжилтийн зориулалт болон төсөв зохиох, батлах, гүйцэтгэлийг

зохион байгуулах, тайлагнах үйл ажиллагааг төсвийн болон холбогдох бусад хууль тогтоомжоор зохицуулна.”, мөн хуулийн хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1.Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга харьяалах нутаг дэвсгэртээ дараахь нийтлэг бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 29.1.1.төлөвлөлт, төсөв, санхүү, бүртгэл тооцооны талаар: а/нутаг дэвсгэрийн эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн хэтийн зорилт болон жилийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн төсөл, гүйцэтгэлийн тайлан, орон нутгийн төсвийн болон түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах төсөл, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг батлуулахаар тухайн Хуралд оруулах, батлагдсан хөтөлбөр, төсөв, төслийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах; гэж тодорхойлсон байна.

Төсвийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 1.36-д “төсвийн ерөнхийлөн захирагч” гэж өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээний төсвийг төлөвлөх, батлагдсан төсвийг хууль тогтоомжийн дагуу хуваарилах, хяналт тавих, захиран зарцуулах, гүйцэтгэлийг тайлагнах эрх бүхий этгээдийг” хэлнэ гэж заасны дагуу Төв аймгийн Заамар сумын Засаг дарга буюу ерөнхийлөн захирагчийн үүргийг гүйцэтгэж байна.

Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.7 “өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээний агентлаг, төсвийн бусад байгууллага, Засгийн газрын тусгай сан, гадаадын зээл, тусламжаар хэрэгжсэн төслийн тайлан бүхий хагас жилийн болон жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг нэгтгэн, санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх” бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ.

Мөн хуулийн 14.3 Төсвийн ерөнхийлөн захирагч өөрийн эрхлэх асуудлын төсвийн орлого, зарлагын зүй зохистой, үр ашигтай байдал, үр дүнгийн гүйцэтгэлийг хангаж, өөрт хамаарах төсвийн гүйцэтгэлийн биелэлтийг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал, Засгийн газар, Улсын Их Хурлын өмнө бүрэн хариуцна.

Засаг дарга нь дээд шатны төсөвт тодотгол хийсний улмаас тухайн шатны төсөвт тодотгол хийх зайлшгүй шаардлага бий болсон, урьдчилан тооцох боломжгүй нөхцөл байдлын улмаас төсвийн орлого буурах, зарлага нэмэгдэж, орон нутгийн төсөв алдагдалтай болох нөхцөл байдал бий болсон тохиолдолд тухайн жилийн төсвийн тодотголыг боловсруулж, тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд өргөн мэдүүлнэ.

Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн Засаг дарга энэ хуулийн 61.1-д заасан төлөөлөн хэрэгжүүлэх чиг үүрэг бүрээр санхүүжилтийн хуваарилалт хийх саналаа орон нутгийн төсвийн төслийн хамт бэлтгэж, хуульд заасан хугацааны дотор зохих шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд өргөн мэдүүлнэ.

Төсвийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл.Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч, түүний бүрэн эрх 15.4.1-д төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн энэ хуулийн 14.2.2, 14.2.3, 14.2.5, 14.2.8–д заасан болон төсвийн шууд захирагчийн энэ хуулийн 16.5-д заасан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэх гэж заасны дагуу Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг дарга Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн үүргийг гүйцэтгэж байна. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон төвлөрүүлэн захирагчийн төсвийг аймаг, сумын ИТХурлаас баталж аймгийн Төрийн сангаас олгож байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай холбоотой хууль эрх зүйн баримт бичгийг судалсан бөгөөд байгууллагатай холбоотой Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэр, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, НББ-ийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиудыг мөрдөн ажиллаж байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн үйл ажиллагааны талаар төлөвлөлтийн шатанд ТАБ-СТА-А-1 маягтад тодорхой тусгасан

Дөрөв. Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын арга зүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн:

Аудит хийхэд Нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС, Нийцлийн аудитын стандарт 4200, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг шалгуур болгон ашиглав.

Аудитаар Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг дарга, 2016 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд дүгнэлт өгөх үүднээс Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын удирдлагын бэлтгэсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд орон нутгийн төсвийн орлогын болон тусгай зориулалттай сангуудын дансдын уламжлалт эрсдэл болон хяналтын эрсдэлийг тогтоон тухайн байгууллагын зүгээс тавьж буй дотоод хяналтыг үнэлж баримтжууллаа. /ТАБ-СТА-А-5/

Санхүүгийн тайланг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, аудитын батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу гүйцэтгэлийн шатанд орон нутгийн төсвийн орлогын болон тусгай зориулалттай сангуудын мөнгөн хөрөнгө, орлого, зардлын дансдад горим, сорил гүйцэтгэв. /ТАБ-СТА-В-3/

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, системтэй танилцахад Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд баримтлах нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг байхгүй байна. Төсөвт байгууллагуудад нягтлан бодох бүртгэлийн бодлоготой ажиладаг байна. Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Засгийн газрын төсвийн гүйцэтгэлийн Э-тайлангийн нэгтгэлээр нэгтгэгдсэн санхүүгийн тайланг ирүүлж байна.

Төсвийн шууд захирагчид ашиглагдаж байгаа компьютерийн системийн үйл ажиллагаатай асуулга явуулах аргаар танилцан түүний нарийн төвөгтэй байдлын үнэлгээг хийхэд бага буюу мэдээллийн технологийн мэргэжилтэнг оролцуулах шаардлагагүй гэсэн үнэлгээ авсан тул аудитыг шууд гүйцэтгэлээ. /ТАБ-СТА-В-2/

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын төсвийн нэгтгэсэн санхүүгийн үйл ажиллагааг бүртгэх, хянах, боловсруулах үйл ажиллагааг тодруулахад Дэлхийн банкны төслийн хүрээнд хөгжлийн өнөөгийн шаардлагад нийцсэн интернетэд суурилсан программ хангамжийг ашиглан “Санхүүгийн тайлангийн Э-тайлан” программаар боловсруулан санхүүгийн тайлан бэлтгэх аргачлалын дагуу санхүүгийн тайланг гаргасан байна.

Тав.Дотоод хяналт:

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хийсэн. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалахын тулд жилийн турш үр нөлөөтэй ажиллах ёстой гол хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм. Тус сум нь дотоод хяналтын төлөвлөгөө тайлан ирүүлээгүй. Сумын хэмжээнд хөрөнгийн тооллого, өмч хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалт зэрэг санхүүгийн механизмыг бүхэлд нь хянадаггүй байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, түүнийг хэрэгжүүлэхээр гаргасан заавар, журмыг хэрэгжүүлж, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Засгийн газрын төсвийн гүйцэтгэлийн Э-тайлангийн нэгтгэлээс боловсруулж байна. Эдгээр журам нь УСНББОУС-тай нийцсэн байна.

Зургаа.Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар:

Батлагдсан төсвийг хуваарийн дагуу Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг дарга Төрийн сангийн харилцах дансаар дамжуулан Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн болон орон нутгийн байгууллагуудын санхүүжилт эх үүсвэрийг олгохоос гадна төсвийн хүрээний мэдэгдлийг боловсруулах, төсвийн санхүүжилтийн гүйцэтгэлийг хангах, төсвийг зардлын төрөл зүйлээр хуваарилан гүйцэтгэлд хяналт тавьж ажилладаг байна.

Төсвийн орлого, эх үүсвэрийн талаар:

Сумын Засаг даргын өргөн барьсан 2016 оны төсвийн төслийг сумын ИТХ-ийн 2015.12.18-ний өдрийн 11-р хуралдааны 05 тоот тогтоолоор хэлэлцэн баталсан. Үүнд: Сумын төсвийн татварын ба татварын бус орлого нийт дүнгээр 48872.0 мянган төгрөг, аймгийн төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг 251992.5 мянган төгрөгөөр, ТЕЗ, түүний харьяа байгууллагуудын төсвийг ИТХ -46227.4 мянган төгрөгөөр, ЗДТГазар -254637.2 мянган төгрөгөөр, ТЗШ-ийн байгууллагуудын төсвийг 952389.9 мянган төгрөгөөр тус тус баталсан.

Тайлант онд батлагдсан төсвийг 1 удаа тодотгон баталсан. Үүнд:

- ✓ Сумын ИТХ-ын 2016.07.04-ний өдрийн 12-р хуралдааны 11 тоот тогтоолоор нэр зааж ангилагдаагүй орлогыг 31700.0 мянган төгрөгөөр нэмж, өмнөх оны шилжих үлдэгдэл 13960.0 мянган төгрөгийг болон орлогыг тодотгосон 31700.0 мянган төгрөг буюу нийт 45660.0 мянган төгрөгийг ЗДТГ-ын үйл ажиллагааны зардалд тодотгон баталсан.

Сумын орон нутгийн төсвийн орлогын болон зарцуулалтын байдлыг авч үзвэл:

- ✓ Сумын ИТХ-аас орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөөг 80572.0 мянган төгрөгөөр баталсан ба гүйцэтгэлээр 134381.0 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж батлагдсан төлөвлөгөө 66.8 хувиар буюу 53809.0 мянган төгрөгөөр давж биелэсэн. Татварын байцаагчийн төсвийн орлогын төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн мэдээний дүнтэй тохирч байна.
- ✓ Орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөөний биелэлтийг нэр төрлөөр авч үзэхэд батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу 10 нэр төрлийн орлогоор 80572.0 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээс, гүйцэтгэлээр 10 нэр төрлийн нийт 134381.0 мянган төгрөг төвлөрсөн. 10 нэр төрлийн орлогоос 8 нэр төрлийн орлого 100-аас дээш хувиар давж биелэсэн 2 нэр төрлийн орлого тасарсан байна. Үүнд: бууны орлого 87.2 хувиар буюу 243.0 мянган төгрөгөөр, хүү торгуулийн орлого 74.9 хувиар буюу 377.0 мянган төгрөгөөр тус тус тасарсан байна.

Аймгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлого батлагдсан төлөвлөгөөгөөр 77071.7 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээс 120649.6 мянган төгрөг төвлөрч, батлагдсан төлөвлөгөөг 156.5 хувиар буюу 43577.9 мянган төгрөгөөр давж биелэсэн. Нэр төрлийн хувьд 4 нэр төрлийн орлогыг 88.9-247.5 хувиар биелүүлсэн. Цалингийн ашиг буюу суутган -1 тасарсан байна.

Улсын төсөвт төвлөрүүлэх 3 нэр төрлийн орлогын төлөвлөгөө батлагдсан төлөвлөгөөгөөр 5630.0 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээс, гүйцэтгэлээр 4437.5 мянган төгрөг төвлөрч төлөвлөгөөний биелэлт 78.8 хувьтай байна. Нэр төрлөөр авч үзэхэд НӨАТатварын орлогын төлөвлөгөө 74.4 хувийн биелэлттэй тасарсан байна.

Зардлын гүйцэтгэлийн талаар:

Өндөрширээт сумын Засаг дарга 2016 онд батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу тусгай зориулалтын шилжүүлгийн ЭМТөв-243601.5 мянган төгрөг, СӨБ-122456.6 мянган төгрөг, ЕБСургууль-547742.6 мянган төгрөг, Соёлын төв- 128748.0 мянган төгрөгийн нийт 1042548.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

Орон нутгийн байгууллагууд ИТХурал, ЗДТГазрын санхүүгийн дэмжлэгээр 251992.5 мянган төгрөг, сумын орон нутгийн төсвөөс 94532.1 мянган төгрөг нийт 346524.6 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон.

Нэмэлт санхүүжилтийн 18155.9 мянган төгрөгийн орлого эх үүсвэр төвлөрч 613.4 мянган төгрөгийг оны эцэст зарцуулаагүй үлдэгдлийг орон нутгийн төсвийн дансанд төвлөрүүлсэн.

Тусгай сангуудын талаар:

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг дарга нь ОНХСан, МХСан, Сум хөгжүүлэх сан, Байгаль хамгаалах сан, эм эргэлтийн сан гэсэн тусгай зориулалттай сангуудын үйл ажиллагааг явуулсан байна. Эдгээр сангуудаас ОНХСангийн эх үүсвэрийг хууль тогтоомжинд нийцүүлэн сумын ИТХ-ын хуралдаанаас баталсан. МХСан, БХСангуудын зарцуулах эрхийг Сангийн яамнаас Төрийн сангаар зарцуулах эрх суулгаагүй тул сумын ЗДТГ-ын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд төвлөрүүлж, тус сангуудын үйл ажиллагаа оны эцэст хаагдсан байна.

1. СХСан нь 2016 оны эхэнд 26328.7 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байсан ба тайлант онд зээлдэгч иргэдээс 51787.2 мянган төгрөгийн зээл, зээлийн хүүгийн орлогыг сангийн болон ЗДТГазрын харилцах дансаар төвлөрүүлсэн. СХСангийн зарцуулах эрхийг сумын ЗДТГазрын төлөвлөгөөнд зарцуулах эрх олгогдсон тул оны эхний үлдэгдлийн хамт нийт 78115.9 мянган төгрөгийг ЗДТГ-ын харилцах дансанд төвлөрүүлж 6 иргэнд 61000.0 мянган төгрөгийн зээл, 292.8 мянган төгрөгийн үйл ажиллагааны зардал нийт 61292.8 мянган төгрөгийн зарлагын гүйлгээ хийгдэж оны эцэст 16823.1 мянган төгрөгийг аймгийн төсөвт татан төвлөрүүлснийг авлагаар тайлагнасан.

Сангийн зээлийн авлагыг барагдуулах талаар тодорхой арга хэмжээ авч ажиллаагүйгээс зээлийн хугацаа хэтрэлт их байна.

2. МХСан оны эхэнд 1156.0 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байсныг сумын ЗДТГазрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд нэгтгэж санг татан буулгасан. Бараа материалын эхний үлдэгдэл 3655.5 мянган төгрөгийн өвс тэжээлийг борлуулж орлогыг МХСангийн харилцах дансанд 1785.5 мянган төгрөгийг, өвс тэжээлийн тээврийн хөлсөнд 2060.0 мянган төгрөгийг кассаас олгосон.

3. БОНССан нь оны эхэнд 1060.7 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн, 50.0 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байсныг сумын ЗДТГазарт нэмэлт санхүүжилтийн дансанд төвлөрүүлж дансыг хаасан. 2016 онд БОНССанд төвлөрсөн 300.0 мянган төгрөгийн барьцааг сумын ЗДТГазрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд төвлөрүүлж, ойл ажиллагааны зардалд зарцуулсан байгаад төлбөрийн акт бичигдсэн.
4. ОНХСан нь оны эхэнд 500.0 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байсан ба тайлант онд 59874.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт, газрын суурь үнэ 2354.3 мянган төгрөг нийт 62229.1 мянган төгрөг төвлөрч, 59832.6 мянган төгрөгийн зарлагын гүйлгээ хийгдэж, оны эцэст 2896.5 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнагдсан.
Орон нутгийн хөгжлийн сангийн гүйцэтгэлд YAГ-ын нэгдсэн удирдамжаар гүйцэтгэлийн аудит хийгдэж байгаа тул уг сангаас хийгдсэн ажлын гүйцэтгэлийг шалгаагүй болно.
5. Эм эргэлтийн сангийн үйл ажиллагааг Эс-Эм аудит ХХК-нь гэрээний дагуу аудит хийж дүгнэлт гаргаж байгаа болно.

Долоо. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу 2015 оноос “shilendans.gov.mn” цахим сайтад зохих мэдээллийг оруулсан. YAГ-аас нэгдсэн удирдамжаар шилэн дансны хэрэгжилтэнд 2016 оны 10-р сарын байдлаар гүйцэтгэлийн аудит хийгдсэн. Тус аудитаар Засаг дарга байгууллага нь шилэн дансанд 28 мэдээлэл байршуулахаас 11 мэдээллийг байршуулаагүй байсан байна.

Найм. Олж тогтоосон гол эрсдэлүүд, түүний үр дагавар:

Аудитын төлөвлөгөөний дагуу аудитын эрсдэлийг тогтоож, батламж мэдэгдлүүдийн хүрээнд батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу гүйцэтгэлийн шатанд орон нутгийн төсвийн орлогын болон тусгай зориулалттай сангуудын мөнгөн хөрөнгө, орлого, зардлын дансдад 5 горим, сорил хэрэгжүүлэв.

Үр дагаварыг тодорхойлж чадвал: Эдгээр эрсдэлүүд нь Засаг даргын 2016 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд төсөвт байгууллагууд болон тусгай сангуудын санхүүгийн тайланг нэгтгэхдээ 2015 оны жилийн эцсийн аудитлагдсан санхүүгийн тайланд хийгдсэн залруулгыг Засгийн газрын Э-тайланд нэмж оруулаагүйгээс нэгтгэсэн тайлангийн оны эхний үлдэгдэл зөрүүтэй, мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдлийг дутуу тайлагнасан, татварын орлогын мэдээг зөрүүтэй мэдээлсэн зэрэг нь муу үр дагаварт хүрч болзошгүй байна

Ёс. Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар:

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын 2016 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэдгийг, түүнийг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, аудитын явцад цаг хугацааны хязгаардагдмал байдлаас шалтгаалан сумын орон нутгийн төсөвт төвлөрөх орлогын төлөвлөгөөний биелэлт, аудитлагдсан санхүүгийн тайланг үнэн зөв нэгтгэсэн байдал, тусгай сангуудын харилцах дансны ажил гүйлгээ, үлдэгдэл, тооцооллуудыг түүвэрчлэн нарийвчилсан сорилын аргаар шалгалаа. /ТАБ-СТА-В-3/

Арав. Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар:

ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар хөндөгдсөн гол асуудлуудыг дараах заалтад хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын явцад материаллаг хэмжээний дараах алдаа илэрсэн байна. Үүнд:

1. Сумын Засаг даргын 2016 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн уялдааг шалгахад Байгал хамгаалах сангийн өмнөх үеийн үр дүнг санхүү үр дүнгийн тайлангийн үр дүнд шивж тайлагнаагүйгээс нэгтгэсэн тайлангийн өмнөх үеийн үр дүнг 1110.7 мянган төгрөгөөр бууруулсан. Энэ нь НББ-ийн тухай хуулийн 13.4-д Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна, Санхүүгийн тайлангийн оршин байх, тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэн зөв байдал гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Засгийн газрын төсвийн гүйцэтгэлийн Э-тайланд төсөвт байгууллагуудын тайланг үнэн зөв алдаагүй тайлагнаж байх ба түүнийг хянан тулгаж байх зөвлөмж өгөв.

2. Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах данснаас оны эцэст зарцуулаагүй үлдэгдэл 613.4 мянган төгрөгийг орон нутгийн 142855499 тоот дансанд төвлөрүүлснийг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд орхигдуулан тайлагнасан нь НББ-ийн тухай хуулийн 20.2.5.дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах;, Санхүүгийн тайлангийн оршин байх, тохиолдсон байх, иж бүрэн байх гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Алдааг хүлээн зөвшөөрч аудитын явцад залруулсан

3. МХСангийн санхүү үр дүнгийн тайланд үйл ажиллагааны орлогыг 6191.0 мянган төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 11002.5 мянган төгрөгөөр тайлагнасан санхүүгийн уялдаа байхгүй, МХСан, БХСан, СХСан, ОНХСан-ын санхүүгийн тайлангийн уялдаа холбоо зөрүүтэй, дарга, ня-бо гарын үсэг зурж албажуулаагүй.НББ-ийн тухай хуулийн 20-р зүйлийн 20.2.3.холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах;, Санхүүгийн тайлангийн иж бүрэн байх, тохиолдсон байх, үнэн зөв байх гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна

Шийдвэрлэсэн: Тусгай сангуудын санхүүгийн тайланг НББ-ийн стандарт, заавар журамд нийцүүлэн анхан шатны баримт тайланд тулгуурлан гаргаж байх зөвлөмж өгөв

Материаллаг бус дараах зөрчил илэрсэн байна. Үүнд:

4. СХСангийн 2016 оны жилийн эцсийн зээлийн авлага 238579.3 мянган төгрөгийн 119255.9 мянган төгрөг буюу 49.9 хувь авлага нь хугацаа хэтэрсэн ба зээлийн үлдэгдлийг барагдуулах талаар ажил зохиогоогүй, баталгаажуулсан нотлох баримт

байхгүй байна. НББ-ийн тухай хуулийн 20.2.5.дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй.

Шийдвэрлэсэн: СХСангийн зээл, зээлийн хүүгийн авлагыг хугацаанд нь барагдуулах ба зээлдэгч бүртэй зээлийн үлдэгдлийг баталгаажуулан хариу ирүүлэх зөвлөмж өгөв.

5. ОНХСанд газрын дуудлага худалдааны анхны үнэ /ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2012 оны 77 дугаар тогтоолоор тооцсон/, газрын суурийн үнийн орлого 2354.3 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор тайлагнасан. НББ-ийн тухай хуулийн 20-р зүйлийн 20.2.4-д нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах гэсэнтэй нийцэхгүй байх

Шийдвэрлэсэн: Газрын суурь үнийн орлогыг ОНХСангийн дансанд төвлөрүүлж байгаа зөрчлийг арилган, орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэн хуваарилах зөвлөмж өгөв.

Арван нэг. Залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар:

Материаллаг бус залруулагдаагүй алдаа байхгүй болно.

Арван хоёр. Анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Анхаарал татахуйц чухал асуудал үгүй байна.

Арван гурав. Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд:

Тухайн аудитын хамрах хүрээний асуудлыг аудитын хугацаанаас шалтгаалж СХСангийн зээлийн авлагыг зээлдэгчийн карттай болон үлдэгдлийг баталгаажуулсан баримттай тулган шалгах, мянганы сорилтын сангаас хийгдэн төсөл хөтөлбөрийн эргэн төлөлтийг хөөн шалгах асуудлыг авч үзэхээр болов.

Арван дөрөв. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл:

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын 2016 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар материаллаг хэмжээний 12726.6 мянган төгрөгийн, материаллаг бус 121610.2 мянган төгрөгийн буюу нийт 134336.8 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэн байна.Үүнд:

1. Материаллаг хэмжээний нийт 131982.5 мянган төгрөгийн алдаа илэрснээс 613.4 мянган төгрөгийн алдааг аудитын явцад залруулсан ба залруулагдаагүй алдааг таслан зогсоох давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өгсөн.
2. Материаллаг бус 121610.2 мянган төгрөгийн алдаанд зөвлөмж өгөв.

Арван тав. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт:

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын 2015 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд өгсөн зөвлөмжийн биелэлтийг хугацаанд нь ирүүлсэн.

Арван зургаа. Зөрчилгүй санал дүгнэлт:

Төв аймгийн Өндөрширээт сумын Засаг даргын 2016 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан 2016 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, өмчийн өөрчлөлтийн болон илчлэл тодруулгад тайлагнасан үлдэгдэл, ажил гүйлгээнүүд холбогдох хууль, УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан заавар, журмуудын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн байна.

Урьдчилан тогтоосон материаллаг байдлын түвшингээс хэтрээгүй тул зөрчилгүй санал дүгнэлт өгөв.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгдсэн Төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлтийг авч үзэхэд:

- ИТХурал нь “Зөрчилгүй” санал дүгнэлттэй
- ЗДТГазар нь “Хязгаарлалттай” санал дүгнэлттэй
- ЕБСургууль нь “Хязгаарлалттай” санал дүгнэлттэй
- Цэцэрлэг нь “Зөрчилгүй” санал дүгнэлттэй
- Соёлын төв нь “Зөрчилгүй” санал дүгнэлттэй
- ЭМТөв нь “Зөрчилгүй” санал дүгнэлттэй

Аудитлагдсан санхүүгийн тайлан 11 хуудас, байгууллагын санал .. хуудсыг тус тус хавсаргав.

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Л.ЖАРГАЛСАЙХАН

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

О.АМАРЖАРГАЛ

БЭЛТГЭСЭН: АУДИТОР

Т.МАЙЦЭЦЭГ